

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут будівництва та архітектури

Кафедра охорони праці та безпеки життєдіяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

“ _____ ” _____ 2020 р.

03-10-101

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Безпека життєдіяльності та цивільний захист

LIFE SAFETY AND CIVIL PROTECTION

спеціальність
specialty

193 «Геодезія та землеустрій»
193 «Surveying and land management»

Робоча програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист галузі» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Землеустрій та кадастр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». – Рівне: НУВГП, 2020. – 16 с.

Розробник: Богданенко О.В., старший викладач кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри охорони праці та безпеки життєдіяльності

Протокол від « » _____ 2020 року №

Завідувач кафедри _____ В.Л. Филипчук

Керівник групи забезпечення спеціальності _____ Р.М. Янчук

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІАЗ

Протокол від «__» _____ 2020 року №

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ _____ Прищепа А.М.

ВСТУП

Робоча програма з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» розроблена згідно з Інструктивним листом МОН України за №1/9-307, яким введені в дію змістові частини галузевих стандартів вищої освіти; нової Типової навчальної програми з нормативної дисципліни «Безпека життєдіяльності»; нової Типової навчальної програми з нормативної дисципліни «Цивільний захист»; на підставі освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія і землеустрій».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вплив на життєдіяльність та здоров'я людини шкідливих і небезпечних чинників, методи захисту від них, а також загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій (НС), їх властивості, можливий вплив НС.

Безпека життєдіяльності і цивільний захист - галузі науки, що створюються в наш час на стику природничих, гуманітарних і технічних наук, використовує методи цих наук, водночас розробляючи свої власні. У структурно-логічній схемі підготовки фахівця за бакалаврським рівнем навчальна дисципліна займає провідне місце, оскільки використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук з філософії, біології, фізики, хімії, соціології, психології, екології, економіки тощо і дозволяє майбутньому фахівцю вирішувати професійні завдання за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють небезпечні та надзвичайні ситуації та їхніх негативних наслідків, формує необхідні в практичній діяльності уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людини та навколишнього середовища.

Засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності та цивільний захист», майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу об'єктів господарювання в умовах небезпечних ситуацій, надзвичайних ситуацій.

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти компетентностей щодо:

- здатності формувати культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- здатності оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій, надзвичайних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних ситуацій;
- здатності приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

- здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки;
- здатності оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;
- здатності орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;
- здатності аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії уражальних чинників.

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти вивчаючи дану дисципліну є вміння:

- доносити професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу;
- аналізувати стан та можливі причини виникнення надзвичайної ситуації, нещасного випадку, професійного захворювання на виробництві, аварії та оцінювати їх наслідки;
- ідентифікувати небезпеки та можливі її джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідків;
- надання першої медичної допомоги при нещасних випадках.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Безпека праці в сільськогосподарській галузі» є складовою частиною циклу дисциплін професійної підготовки здобувачів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» за освітньо-професійною програмою «Землеустрій і кадастр», яка передбачає цілеспрямовану роботу над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях, практичних заняттях, самостійної роботи та виконання поставлених задач.

Анотація

Підвищення безпеки життєдіяльності людини завжди було однією із найважливіших задач людства. У міру розвитку цивілізації рівень безпеки людини постійно зростає. Натепер відбуваються все більш відчутні суперечності між суспільством, природою і техногенною сферою. Вплинути на зменшення таких суперечностей можна, змінивши певні поняття людської свідомості та відповідальності. У вирішенні цього важливого питання особливого значення набуває вивчення «Безпеки життєдіяльності та цивільного захисту» як дисципліни світоглядного значення, без якої сьогодні не можлива жодна професійна діяльність.

Викладання навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» забезпечить такі результати навчання:

- пояснювати процеси впливу шкідливих та небезпечних чинників, що виникають у разі небезпечної події;
- визначати та класифікувати фізичні, хімічні, біологічні та психофізіологічні шкідливі виробничі чинники та аналізувати безпечність виробничого устаткування;
- ідентифікувати небезпеки та можливі її джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідків.

Ключові слова: безпека, безпека життєдіяльності, ризик, небезпека, втома, аналізатори, стрес, надзвичайна ситуація, цивільний захист.

Annotation

Increasing the safety of human life has always been one of the most important humanity tasks. With the development of civilization, the level of human security is constantly increasing. There are more and more tangible contradictions between society, nature and technogenic sphere nowadays. It is possible to influence the reduction of such contradictions by changing certain concepts of human consciousness and responsibility. In solving this important issue, the study of "Safety of Life and Civil Protection" as a ideological value discipline, without which no professional activity is possible today, is of particular importance.

Teaching the discipline «Safety of Life and Civil protection» will provide the following learning outcomes:

- to explain the processes of the influence of harmful and dangerous factors that arise in the event of a dangerous event;
- to identify and classify physical, chemical, biological and psycho-physiological harmful factors of production and to analyze the safety of production equipment;
- to identify hazards and possible sources, assess the probability of dangerous occurrences and their consequences.

Key words: safety, life safety, risk, danger, fatigue, analyzers, stress, emergency, civil protection.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 19 «Архітектура та будівництво»	Нормативна	
Модулів –1	Спеціальність 193 «Геодезія і землеустрій»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 год.		7-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,1 самостійної роботи студента – 3,9	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		16 год	4 год
		Практичні, семінарські	
		16 год	4 год
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		58 год	82 год
Індивідуальні завдання: –			
Вид контролю			
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної становить:
 для денної форми навчання – 36% до 64%;
 для заочної форми навчання – 11% до 89%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у забезпеченні відповідними сучасним вимогам знаннями студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій (НС), їх властивості, можливий вплив НС, шкідливих і небезпечних виробничих чинників на життя і здоров'я людини та формування необхідних в практичній діяльності умінь і навичок для їх запобігання і ліквідації, захисту людини та навколишнього середовища.

Завдання вивчення дисципліни передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

У результаті вивчення навчальної дисципліни майбутній фахівець повинен

знати:

- основні принципи формування безпечної життєдіяльності людини;
- законодавчі акти та нормативні документи з питань безпеки життєдіяльності людини;
- сучасну концепцію культури безпеки і ризик-орієнтованого мислення, при яких питання безпеки, захисту навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- класифікацію і нормування шкідливих та небезпечних чинників, що негативно впливають на здоров'я людини;
- методи виявлення шкідливих та небезпечних чинників;
- основні принципи колективної безпеки;
- основні методи та інструментарій моніторингу моделювання сценаріїв розвитку надзвичайних ситуацій (НС).

вміти:

- аналізувати та оцінювати небезпечні ситуації;
- оцінювати середовище перебування стосовно особистої безпеки, безпеки колективу;
- самостійно приймати рішення про застосування термінових заходів у разі виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- забезпечувати особисту безпеку в небезпечній ситуації, надзвичайній ситуації;
- визначати психофізіологічні особливості людини та їх роль у забезпеченні особистої безпеки;
- оцінювати негативні чинники середовища перебування та визначити шляхи усунення їх дії на людину;
- розробляти і впроваджувати превентивні та оперативні (аварійні) заходи цивільного захисту.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності

Основні поняття, терміни та визначення безпеки життєдіяльності. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Модель життєдіяльності людини. Концепція ООН про сталий розвиток людства. Концепція БЖД.

Шкідливі та небезпечні чинники життєвого середовища.

Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек.

Матеріальні чинники предметної діяльності. Причини та наслідки небезпек

Культура безпеки та ризик орієнтоване мислення

Тема 2. Ризик орієнтований підхід для моделювання виникнення та розвитку надзвичайних подій

Ризик орієнтований підхід в питаннях безпеки

Загальний аналіз та класифікація ризику. Концепція прийняттого ризику та ризик орієнтованого підходу в питаннях управління безпекою.

Методичні підходи та головні етапи кількісного аналізу та оцінки ризику

Вибір методів та інструментів управління виявленим ризиком

Загальні поняття аналізу та оцінки ризиків. Квантифікація небезпек.

Ризикова поведінка людини в умовах небезпеки. Чинники ризику. Чинники ризику здоров'я людини.

Індивідуальний та груповий ризик.

Концепція прийняттого ризику. Оцінка ступеню ризику. Управління ризиком. Інституція ризиків. Модель управління ризиками нещасних випадків.

Тема 3. Людина як елемент ергатичних систем

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки

Роль аналізаторів людини в забезпеченні її життєдіяльності

Особливості режиму діяльності людини

Мотиви та мотиваційна сфера діяльності

Підвищення психофізіологічної стійкості кадрів до професійних небезпек.

Особливості функціонування організму в ергатичних системах.

Організм в оточуючому середовищі. Середовище життєдіяльності людини та прояви негативних чинників. Резерви організму людини.

Фізіологічні та психологічні особливості людини. Забезпечення психологічної та соціальної безпеки людини.

Безпека в системі “людина – техніка – середовище”. Людина-оператор як ланка обробки інформації. Узгодженість характеристик конструкцій технологічних систем з характеристиками людини та елементами середовища. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини.

Працездатність людини. Організація режиму діяльності. Класифікація основних форм трудової діяльності людини.

Особливості фізичної та розумової праці. Фізіологічна регуляція трудової діяльності. Психофізіологічні чинники небезпек. Забезпечення здоров'я людини. Антропометричні характеристики людини. Організація робочого місця.

Тема 4. Безпека життєдіяльності при проведенні топографо-геодезичних робіт

Основні вимоги до організації безпечного ведення топогеодезичних польових робіт. Організація безпеки проведення робіт в різних природно-кліматичних умовах. Основні вимоги щодо виробничої санітарії і гігієни праці при польових роботах. Механізми досягнення безпеки виробничого обладнання та інструментів.

Основні вимоги безпеки при виконанні топографо-геодезичних робіт підвищеної небезпеки. Основні вимоги безпеки при рекогносцируванні геодезичних мереж.

Основні вимоги безпеки роботи з світлодалекомірами та електронними тахеометрами. Безпека експлуатації геодезичних лазерних інструментів

Засади безпеки при проведенні кутових та лінійних вимірювань. Організація безпеки проведення камеральних робіт. Безпека життєдіяльності при проведенні топографо-геодезичних робіт на території міст та промислових зон.

Правила безпеки при проведенні геодезичних робіт в зонах ліній електропередач, зв'язку і нафтопроводів.

Змістовний модуль 2. Цивільний захист

Тема 5. Причини виникнення, класифікація та моніторинг надзвичайних ситуацій

Надзвичайні ситуації та причини їх виникнення

Організація цивільного захисту в Україні.

Моніторинг надзвичайних ситуацій.

Визначення поняття “надзвичайна ситуація”. Причини виникнення та особливості розвитку надзвичайних ситуацій, їх загальна характеристика та класифікація. Забезпечення техногенної безпеки.

Класифікації надзвичайних ситуацій природного, техногенного, соціального та воєнного характеру. Причини виникнення, характеристика, їх вплив на людей і навколишнє середовище. Вірогідність виникнення надзвичайної ситуації.

Типові моделі небезпечних ситуацій. Ідентифікація НС та можливих джерел їх виникнення. Прогноз можливості виникнення НС, що загрожують життю і здоров'ю людей, порушують штатні умови функціонування об'єкта.

Контроль за дотримання законодавства з питань цивільного захисту.

Тема 6. Єдина державна система цивільного захисту та запобігання виникненню надзвичайних ситуацій

Єдина державна система цивільного захисту.

Планування заходів з цивільного захисту.

Заходи запобігання виникненню НС. Фінансування і матеріально-технічне забезпечення заходів.

Кодекс цивільного захисту України. Завдання цивільного захисту України
Загальні принципи організації структури цивільного захисту України. Сили цивільного захисту. Органи управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення, їх завдання.

Тема 7. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та їх наслідків

Основні завдання, принципи та заходи захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій

Основні принципи ліквідування надзвичайних ситуацій та їх наслідків

Основні заходи і засоби захисту населення, територій та об'єктів у разі аварій, катастроф, стихійних лих і застосування засобів ураження. Інженерний захист, медичний захист, біологічний захист, радіаційний і хімічний захист. Їх характеристика. Визначення необхідності залучення служб (структур) зовнішнього захисту відповідно до потреб населення і державних вимог.

Евакуаційні заходи. Діяльність організацій щодо захисту персоналу підприємств, населення і територій. Організація і планування евакуаційних заходів у випадку аварій, катастроф, стихійного лиха і воєнної обстановки. Інформація та оповіщення. Поведінка населення при оповіщенні.

Вимоги до захисних споруд та їх призначення. Вимоги до укриття населення в захисних спорудах цивільної оборони в містах, на об'єктах «особливої важливості».

Тема 8. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація дій для усунення їх негативних наслідків

Основні документи, що регламентують порядок оперативного виконання рятувальних та інших невідкладних робіт у районі НС.

Економічні, організаційні, інженерно-технічні, спеціальні та інші заходи для організації робіт у районі НС.

Способи та порядок проведення рятувальних та невідкладних аварійно-відновлювальних робіт в осередках ураження, необхідні сили і засоби.

Визначення стану захищеності об'єкта господарювання, населення та довкілля від небезпеки: радіаційної, хімічної, пожежної, біологічної, метеорологічної і гідрологічної.

Планування заходів захисту об'єкта з урахуванням захисту персоналу та їхніх сімей, матеріальних цінностей та довкілля від уражаючих факторів та дії джерел небезпеки при виникненні НС.

Фінансово-матеріальне забезпечення, необхідне для захисту об'єкта, персоналу, населення і довкілля згідно із планом заходів та чинних нормативів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	практи	інд.	ср		лекції	практи	інд.	ср
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Безпека життєдіяльності										
Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності	12	2	2	-	8	18	2	-	-	18
Тема 2. Ризик-орієнтований підхід для моделювання виникнення та розвитку надзвичайних подій	12	2	2	-	8	14		2	-	12
Тема 3. Людина як елемент ергатичних систем	12	2	2	-	8	10				10
Тема 4. Безпека життєдіяльності при проведенні геодезичних робіт	12	2	2	-	8				-	
Разом – зм. Мод. 1	54	10	8	-	32	54	2	2	-	50
Модуль 2										
Змістовий модуль 2. Цивільний захист										
Тема 5. Причини виникнення, класифікація та моніторинг надзвичайних ситуацій	12	2	2	-	8	16	1	2	-	14
Тема 5. Єдина державна система цивільного захисту та запобігання виникненню надзвичайних ситуацій	12	2	2		8	15	1			14
Тема 7. Захист населення і територій	12	2	2		8	5				4

від надзвичайних ситуацій та їх наслідків										
Тема 8. Запобігання надзвичайним ситуаціям та організація дій для усунення їх негативних наслідків		2	2	-					-	
Разом – зм. Мод. 2	36	8	6	-	24	36	2	2	-	32
Усього годин	90	16	16	-	58	90	4	4	-	82

5. Теми практичних занять

№ зп	Назва	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Оцінка рівня небезпеки за допомогою структурно-логічних моделей	2	1
2.	Надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах	4	2
3.	Порядок класифікації надзвичайних ситуацій	2	1
4.	Оцінка хімічної обстановки при утворенні зон хімічного забруднення	2	-
5.	Оцінка радіаційної обстановки при радіаційному забрудненні місцевості	2	-
6.	Оцінка захисних властивостей захисних споруд цивільного захисту	2	-
7.	Розробка інструкції щодо дій персоналу при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій	2	-
	Разом	16	4

6. Теми лабораторних занять

Лабораторні роботи непередбачено навчальним планом.

7. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 16 год.

Підготовка до контрольних заходів – 18 год.

Опрацювання окремих тем або їх частин, які не викладаються на лекціях – 24 год.

7.1. Завдання на самостійну роботу

№ з/п	Назва тем	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Теорія та практика здорового способу життя	6	12
2.	Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Сучасні проблеми життєдіяльності.	8	12
3.	Типові моделі небезпечних ситуацій. Ідентифікація НС та можливих джерел їх виникнення. Принципи прийняття адекватних рішень в аварійних ситуаціях	6	10
4.	Основні етапи розвитку науки про захист людини від шкідливого та небезпечного впливу техногенного середовища	6	10
5.	Соціальні та воєнні небезпеки, їх види та характеристики	8	10
6.	Глобальні проблеми людства. Роль міжнародних організацій у вирішенні глобальних проблем безпеки. Економічні втрати від наслідків надзвичайних подій у світі.	6	10
7.	Прилади радіаційної, хімічної розвідки, контролю радіоактивного забруднення й опромінення та хімічного зараження продуктів і води.	5	8
8.	Підвищення стійкості роботи об'єкта господарювання. Оцінка можливих економічних та матеріальних втрат, що можуть бути завдані НС. Розробка комплексу заходів для забезпечення роботи галузей, підрозділів об'єкта з урахуванням ризику виникнення джерел небезпек НС, відповідно до профілю діяльності об'єкта.	5	10
9.	Разом	58	82

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання непередбачено навчальним планом.

9. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» використовується:

- інформаційно-ілюстративний матеріал;
- дискусійне обговорення проблемних питань;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- написання есе за темами, що не увійшли до лекційного курсу;
- науково-публіцистичні матеріали науково-виробничих та виробничо-практичних журналів: «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці», «Пожежна безпека», «Надзвичайні ситуації».

10. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формі комп'ютерного тестування, яке за кожним змістовим модулем включає теоретичні та практичні завдання.

Контроль самостійної роботи проводиться:

- з лекційного матеріалу – шляхом проведення тестування та оцінки звіту з самостійної роботи;
- з практичних завдань – за допомогою перевірки виконаних завдань та оцінки звіту з практичних робіт.

Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною шкалою.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Екзамен		Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	МК1	МК2	
7	7	8	8	7	7	8	8	20	20	

T1, T2 ... T5 – теми змістового модуля.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	
90 – 100	відмінно	
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		

35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та цивільний захист» включає:

- навчальні посібники з дисципліни;
- роздатковий матеріал;
- стенди;
- контрольні тестові завдання.

064-162 Шаталов, О. С. Методичні вказівки до виконання практичної роботи на тему: «Оцінка радіаційної обстановки викликаної аварією на радіаційно небезпечному об'єкті» з дисципліни «Цивільний захист» студентами всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання НУВГП, 2015. 23 с.

URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/2959/1/064-162.pdf>

13. Рекомендована література

Базова

1. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. / за ред. проф. В.В. Березуцького. Х.: Факт, 2005. 348 с.
2. Туровська Г. І. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. – Рівне: НУВГП, 2012. 198 с. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/2311>
3. Цивільна оборона та цивільний захист: підручник / М.І. Стеблюк. — 3-тє вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 487 с.
4. Цивільний захист [підручник] / О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов та ін. – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 264 с.

Допоміжна

5. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 120 с.
6. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 138 с.
7. Журнали «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці», «Промислова безпека», «Надзвичайні ситуації».

Нормативна

8. ДСТУ 3891:2013 Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. URL: http://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page?id_doc=57361

9. ДСТУ 2293:2016 Охорона праці. Терміни та визначення основних понять. URL:http://web.kpi.kharkov.ua/safetyofliving/wpcontent/uploads/sites/171/2017/10/dstu_2293_2014.pdf

10. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР>

11. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1993, № 4. Дата оновлення: 02.10.2018.

12. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 27. Дата оновлення: 06.09.2018.

13. Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 22. Дата оновлення: 05.09.2013.

14. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернацького. URL: <http://nbuv.gov.ua>

2. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6). URL: <http://www.lib.rv.ua>

3. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44). URL: <http://cbs.rv.ua>

4. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka>

5. Цифровий репозиторій НУВГП. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua>